

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IENM/BSK-2017/162945

Bijlage(n)

2

Datum 4 september 2017
Betreft Werkwijzer MKBA's op het gebied van milieu

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u aan de werkwijzer voor maatschappelijke kosten-batenanalyses op het gebied van milieu.

Een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) is een instrument dat onder meer gebruikt wordt om afwegingen in het beleid te maken. Voor MKBA's is in 2013 de Algemene Leidraad verschenen die ingaat op de manier waarop MKBA's dienen te worden uitgevoerd. Door de brede toepasbaarheid van de Algemene Leidraad heeft het kabinet aangekondigd¹ dat er werkwijzers zullen worden ontwikkeld om het instrument MKBA meer specifiek toe te snijden op verschillende beleidsterreinen. Voorliggende werkwijzer bevat dan ook de uitwerking voor MKBA's met belangrijke milieueffecten en geeft daarmee een beschrijving hoe MKBA's op het gebied van milieu opgesteld moeten worden.

Om milieueffecten in Nederland te waarderen moeten prijzen worden gebruikt. Idealiter wordt per casus nagegaan wat de relevante prijzen zijn. Vaak stuit dit op praktische bezwaren. In dergelijke gevallen is aan te bevelen om gebruik te maken van kengetallen, die in de regel representatief zijn voor de marginale prijs van een gemiddeld effect in Nederland. Voor waardering van emissies en andere milieueffecten in Nederland kan gebruik worden gemaakt van de kengetallen die zijn opgenomen in het Handboek Milieuprijzen². Dat vergroot tevens de onderlinge vergelijkbaarheid van MKBA's. Op mijn verzoek is het Handboek Milieuprijzen onlangs door onderzoeksbureau CE Delft geactualiseerd en gepubliceerd op rijksoverheid.nl.

De werkwijzer milieu bevat een eerste aanzet hoe effecten op klimaat en energie dienen te worden gewaardeerd in MKBA's. De WLO-scenario's bevatten prijsontwikkelingen van CO₂ voor scenario Hoog en scenario Laag. Voor MKBA's voor klimaatmaatregelen wordt aanbevolen een gevoeligheidsanalyse uit te voeren met CO₂ prijzen behorend bij de 2°C-gradendoelstelling. Deze CO₂-prijzen zijn volgens de in de WLO gemaakte modelberekeningen afdoende om het

---

¹ Tweede Kamer 33 750 IX, nr. 9

² Deze publicatie staat op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/06/06/handboek-milieuprijzen-2016>

tweegradendoel te bereiken. Mogelijkerwijs wordt er op het gebied van energie in de toekomst nog een aanvullende werkwijzer ontwikkeld.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Aan CPB en PBL is gevraagd de werkwijzer te toetsen. De conclusie van deze toets is dat deze werkwijzer een goede leidraad vormt voor het opstellen van MKBA's op het gebied van milieu en goed aansluit bij de algemene werkwijzer. De betreffende toets is als bijlage bij deze brief gevoegd. Wel geven PBL en CPB de gebruiker van de werkwijzer aandachtspunten mee bij elektriciteitsopwekking, over het gebruik van MKBA bij beleidsalternatieven met hetzelfde doelbereik en over het apart vermelden van kosten en baten voor niet-ingezetenen.

Ons kenmerk
IENM/BSK-2017/162945

Met inachtneming van genoemde aandachtspunten waarborgt het volgen van deze werkwijzer de kwaliteit van het instrument MKBA, en zorgt ervoor dat een MKBA een volwaardige rol kan spelen in het besluitvormingsproces.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

Sharon A.M. Dijkma